СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 248. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го ЖОВТНЯ 1951. No. 248. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 24, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ДОСВІД З ТАКТИЧНОЮ АТОМОВОЮ ЗБРОЄЮ

Лас Веґас, у стейті Невада, 22 жовтня. — Сьогодні, о шостій годині ранку, під час маневрів, спеціяльно уладжених для випробування тактичної атомової зброї у приявності 5,000 вояків, науковців, і представників преси, зроблено перший досвід з новою атомовою тактичною зброєю, неназваної якости. Вибух був такий слабий, що його не можна було почути у дальшій віддалі між 25—30 миль. Спостерігачі, уставлені на горах у віддалі 60-70 миль, бачили тільки слабе світло при цьому вибуху, яке майже не різнилося від світла, яке спричинив вибух матеріялів, звісних під назвою Ті Ен Ті, зроблений хвилину перед тим в тому самому місці для порівняння. Одначе члени Комісії Атомової енерґії, які робили цей досвід, заявляють, що вони вдоволені вислідами, бо науковці мали нагоду поробити всі бажані спостереження. За півгодини можна було вже зайти на місце вибуху, без небезпеки від радіювання атому. Попередньої зими зроблено досвіди з атомовими вибухами в тому самому місці і тоді їх діяння можна було почути у віддалі 400 миль. Дальші досвіди з атомовою зброєю відбуватимуться в цій самій околиці під час теперішніх маневрів.

ЦІНИ НА БІРЖІ ПАДАЮТЬ НАГЛО

Ню Йорк.—У понеділок нюйорська біржа виявила несподівано відчуття якоїсь фінансової небезпеки, бо на торзі появилася в продажу така маса цінних паперів, що не стало покупців. В наслідок того прийшло до найбільшої знижки біржевих цін поточного року. Деякі папери впали на вісім точок, не відзискавши опісля в нічому своєї вартости. Загально кажуть, що заробітки, пороблені на спекуляції від серпня до тепер, втрачені. Як причину такого явища подають ухвалення нових податків Конґресом, декто згадує можливість перемир'я в Кореї, отже й послаблення воєнних замовлень, а ще інші передбачують переговори Чорчила з Сталіном, коли він вийде переможцем при британських виборах. На всякий випадок непевність заробітку в найближчому майбутньому спричинила захитання цін на біржі. — Після замкнення біржі наспіли вісті, що президент Труман у Вашинґтоні звернувся до підприємців з закликом, щоб вони робили закупи сирівців для мобілізаційних цілей. Він радив робити це „Науковими способами" й купувати не тільки першоклясні продукти, але й другорядні, щоб зберегти продукційну силу країни.

ВАЖКО ВИЛІКУВАТИ ХВОРИХ ВІД УЖИВАННЯ НАРКОТИКІВ

Влада стейту Ню Йорк, що переводить допити над успіхом найновіших засобів проти продажу наркотиків, прийшла до висновку, що ці засоби не завжди доцільні. Поліційні записки виявляють 2,837 арештів хлопців і дівчат нижче 21 року життя, доконаних в перші дев'ять місяців поточного року, а окремо 2,301 понад цей вік. Більше ніж 400 недолітків вислано до поправних домів в Елмайра або на стейтові фарми в Вестфілд, а деяких відіслано до лікувального заведення в Лексінґтон, у стейті Кентокі. Їх випущено з лікарень по кількох місяцях, одначе мало хто з них був вилікуваний. Більша частина з них шукає грошей на купівлю наркотиків усіма можливими способами. Допити виявляють недостачі в опіці над людьми, що попадають до поправчих домів. Влада має намір приміщувати таких хворих у міських шпиталях, одначе під теперішню пору шпиталі не мають до цього відповідного устаткування, ні фондів.

ВЕРХОВНИЙ СУД ПЕРЕСЛУХУЄ СКАРГУ ПОКАРАНИХ АДВОКАТІВ

Вашинґтон. — Верховний Суд Злучених Держав зробив один крок, який дуже рідко трапляється; змінив своє вирішення в справі адвокатів, засуджених за непослух судові під час розправи проти провідних комуністів у Ню Йорку. Адвокати дістали присуд разом з засудженими комуністами і мають відсидіти від одного до шости місяців у тюрмі. Апеляційний суд затвердив присуд, а Верховний Суд після того відмовився розглянути цю справу. Тепер Верховний Суд вирішив розглянути питання, чи суддя Гарольд Медіна, що засудив адвокатів на тюрму, мав загалом право накладати кару.

ВИЛСОН ОСВІДОМЛЯЄ НАЦІЮ ПРО ПОТРЕБУ МОБІЛІЗАЦІЇ

Ню Йорк. На форумі щоденника „Ню Йорк Геральд Трибюн" виголосив першу політичну промову директор оборонної мобілізації Чарлз Е. Вилсон. Він ствердив поступ у мобілізаційних змаганнях, одначе остеріг, що Злучені Держави далі перебувають у небезпеці і що ця небезпека триватиме до наступного літа, якщо Америка не приспішить негайно дальший розвиток військової сили для розрахунку з Росією. Він звернув увагу, що небезпека триватиме так довго, доки Совєти не скажуть собі: „Якщо ми нападемо, тоді прийде нам кінець". А до того часу Америка не сміє спочити у своїх мобілізаційних змаганнях. — Цьогорічний Форум Геральд Трибюн влаштоване під заголовком: „Зрівноваження моральної відповідальности й Науковий Поступ". При відкритті форуму А. Витні Грісволд, президент університету Єйл, виголосив доповідь про потребу науки. „Доля нашої країни й нашої цивілізації" — говорив Грісволд — „залежатиме від підтримки американської духовно-освітньої системи так, щоб поступ в наукових ділянках міг продовжуватися в парі з використанням його для суспільних цілей. Засіб енерґії, заощаджений новими винаходами, повинен бути нашим союзником в обороні демократії".

В АМЕРИЦІ

● **Амбасадор Филип Джессуп,** якого не затвердила сенатська комісія як делеґата до Об'єднаних Націй, заявляє, що він прийме тимчасове становище в делеґації. Його може наставити президент на це становище без затвердження Сенатом у такому часі, коли Конґрес не радить. Інших дев'ять делеґатів, найменованих президентом, затвердив Сенат заки Конґрес роз'їхався в суботу.

● **Місто Ню Йорк охоплює 45 відсотків збірного населення** п'яти найбільших міст ЗДА, а саме: Ню Йорку, Шікаґо, Филаделфії, Лос Анджелес і Бостону. За те видатки на адміністрацію Ню Йорку доходять до 66 відсотків видатків згаданих міст, разом узятих.

● **На втримання постійної кампанії проти розгалуженого злочину** намагається зібрати Нюйоркський Протизлочинний Комітет $500,000. Головою комітету Спруйл Брейден, кол. американський амбасадор до Бразилії, скарбником банкир С. Слон Колт.

● **Америка обвинувачує Росію через „Голос Америки" в затриманні 3,000,000 полонених з другої світової війни.** За рахунками американського уряду під Совєтами залишається від одного до двох мільйонів німців, 370,000 японців, 63,000 італійців, 200,000 мадярів, 180,000 румунів і коло 5,000 австрійців.

НОВА ПРОБА ОТОМОВОЇ ЗБРОЇ, вже сьома з черги, на пробних полях біля Ляс Веґас в Неваді, вже не робить враження на місцеве населення. Чотирьох припадкових прохожих на вулиці Ляс Веґас намарно очікували будь-якого знаку нової експльозії: цим разом нічого не було ані видно, ані чути. Натомість з Білого Дому повідомлено про вже третю з черги атомову пробу в Совєтському Союзі.

БІЛИЙ ДІМ СПОВІЩАЄ ПРО ТРЕТІЙ АТОМОВИЙ ВИБУХ У СОВЄТАХ

Вашинґтон, 22 жовтня. — Вісім годин після оприлюднення вістки про досвід з тактичною атомовою зброєю під час маневрів у Лас Веґас, у стейті Невада, Білий Дім оголосив вістку про третій атомовий вибух в Совєтській Росії. Пресовий секретар президента Джозеф Шорт запросив несподівано кореспондентів і подиктував їм комунікат, написаний двома реченнями, а саме: „У Совєтському Союзі стався новий атомовий вибух, мабуть як частина чергової серії. Зовсім природно, що там можуть трапитися такі нові вибухи час від часу". Кореспонденти з місця запитали секретаря, чому він говорить загально тільки про „атомовий вибух", а не про вибух атомової бомби. На це Шорт відповів, що цього вимагає безпека країни і що це не лежить в інтересі країни сказати щось більше понад те, що вже було сказане. У столиці прийнято цю вістку спокійно після того, як уже давніше проголошено подібні вісті—перший раз 23 вересня 1949 р. При цій нагоді люди пригадали собі, що Сталін, у своїм інтерв'ю в газеті „Правда" з 6 жовтня 1951 заповів більше атомових вибухів у Совєтах. Це вказувало б, що Росія має більшу кількість атомової зброї ніж колись можна було думати.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИЗНАЧИВ ДЖЕССУПА ДЕЛЕҐАТОМ ПРОТИ ОПОЗИЦІЇ В СЕНАТІ

Вашинґтон. — Президент Труман оголосив призначення д-ра Филипа Джессупа тимчасовим делеґатом до Об'єднаних Націй, не зважаючи на те, що підкомісія Сенату заздалегідь заявилася проти цього, а опісля Сенат затвердив дев'ять кандидатів, а залишив Джессупа. Призначений делеґатом Джессуп матиме право поїхати на наради Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй у Парижі наступного місяця і заступати ЗДА нарівні з іншими американськими делеґатами. Конґрес збереться щойно 8 січня і тоді може відмовитися затвердити Джессупа на його новому становищі.

СОВЄТСЬКІ ЛЕТУНИ БОРЯТЬСЯ В КОРЕЇ — ТВЕРДИТЬ ГЕНЕРАЛ ВАНДЕНБЕРҐ

Вашинґтон. — Шеф штабу американської авіяції, ген. Гойт С. Ванденберґ, заявив вчора на пресовій конференції, що оживлену в останніх часах ворожу повітряну акцію в Кореї треба приписати не тільки совєтським літакам, але й совєтським пілотам. Ген. Ванденберґ твердить, що аліянтські літуни, перехоплюючи в повітрі радіопересилання ворожих літаків, чують виключно російську мову. Цим вияснюється теж факт, що ворожі літаки ніколи не запускаються над аліянтську територію, боячись, щоб збитий літак та схоплений аліянтами живий або мертвий ворожий пілот не дав матеріяльного доказу явної совєтської інтервенції в корейській війні. Ген. Ванденберґ в дальшому з обуренням відкинув пошировані ворогом поголоски, мовляв, аліянти понесли тільки ворожі авіяційні втрати, скриваючи свої власні. Він вияснив, що за час від 30-го червня до 15-го жовтня аліянти збили 90 ворожих літаків, втративши в тому самому часі 53 власних літаки, але тільки 10 з них було збитих ворожими літаками. Це мінімальні втрати, як зважити, що в тому часі аліянтська авіяція виконала 34,722 „агресивних боєвих місій", не враховуючи в це розвідних, обсерваційних і транспортових летів.

ЮВІЛЕЙНІ ІМПРЕЗИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В НЮ ЙОРКУ І БАЛТИМОРІ

Минулої суботи й неділі два відділи Українського Народного Союзу обходили свої ювілеї: 69-тий відділ, Т-во „Зоря" в Ню Йорку, згадував 50-ліття свого існування, а 337 відділ УНС, Т-во ім. Івана Франка в Балтимор, обходив своє 25-річчя.

Т-во „Зоря" в Ню Йорку з нагоди свого 50-ліття влаштувало минулої суботи „Ювілейну Гостину" в залі української католицької церкви в Бронкс. Імпрезу відкрив голова відділу, Іван Єдинак — а проводив нею головний радний УНС, Петро Кучма. Ювілейні промови виголосили голова УНСоюзу Дмитро Галичин та о. Пащак, а про діяльність Т-ва говорив його секретар, п. Ликтей. Виголошено низку привітів від інших відділів УНСоюзу та місцевих товариств. — Т-во „Зоря", найстарша українська організація в Ню Йорку, в останніх роках, з приплином нової іміграції, подвоїло кількість своїх членів.

25-літній Ювілей Т-ва ім. Івана Франка в Балтимор, Меріленд, був получений з вшануванням пам'яти Патрона Товариства, Івана Франка, в 35-у річницю його смерти. Вступну доповідь про творчість Івана Франка виголосив Борис Зелінський, як теж віддеклямовано кілька поезій Франка. Ювілейною імпрезою проводив голова відділу, п. Чорний, а про оснування і 25-літню діяльність Т-ва говорив його секретар, п. Стельмах, сам вже з-поміж новоприбулих. Доповідь про працю УНСоюзу та його значення в американсько-українському житті виголосив голова УНСоюзу, Дмитро Галичин. Інтересно, що цей відділ нараховує вже лише кількох членів з-поміж старшої іміграції та десятки членів з-поміж новоприбулих. Під час імпрези відчитано низку привітів. В перерві зібрано $75 на Н. Ф.

В П'ЯТНИЦЮ ЧЕРГОВІ ЗБОРИ МАНІФЕСТАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

Ню Йорк. — Чергові збори все-громадського Комітету для влаштування великої української Маніфестації за визволення України та проти російського білого і червоного імперіялізму, яку заповіджено на 11-го листопада, відбудуться в найближчу п'ятницю, 26-го жовтня, в домівці ОДВУ при 20 Ст. Маркс Пл., в год. 8-мій ввечорі. В зборах повинні взяти участь представники всіх українських організацій метрополітальної округи. Ті організації, які ще не мають своїх представників в Комітеті, повинні обов'язково вислати їх тепер. Рівночасно пригадується, що вже сама підготовка маніфестації вимагає відповідних коштів, на покриття яких, згідно з попередньою ухвалою, — кожна організація повинна пожертвувати відповідну суму.

БРИТАНСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАЙНЯЛИ ВСІ СТРАТЕГІЧНІ ПУНКТИ СУЕЗУ

Каїро. — Більший відділ британських військ, очолюваний десяти танками, мав зайняти вчора ввечорі залізничу станцію, арсенал та ряд інших споруд на передмісті міста Суезу, що охоронює південний доступ до Каналу. Єгипетський посадник Суезу заявив, що британці перетяли залізниче получення Суезу з Каїром тасусідніми містами. Раніше британські нищильники охороняли конвой з шістьох кораблів, що привезли постачання для британського ґарнізону в Суезі, а відділи цього ґарнізону зайняли дальші чотири залізничі станції в сусідстві стратегічної зони, забезпечуючи собі вільне постачання. В жадному випадку — британська акція не натрапляла на будь-який спротив з єгипетського боку. Рівночасно з Лондону повідомлено про висилку дальших 3,000 вояків на скріплення ґарнізону в Суезі, так що загальна кількість підкріплень від часу, як почався теперішній конфлікт, виноситиме 7,000 вояків, крім тих, що стаціонували в Суезі раніше. — Британський уряд рівночасно припинив будь-яке дальше постачання зброї для єгипетської армії. Торговельна Рада повідомила, що вона припинила видачу нових та відкликала вже раніше видані дозволи на вивіз до Єгипту зброї, амуніції, літаків, панцерних автомашин, машинерії для виробу зброї та всіх інших матеріялів, що могли б мати військове значення. Дальше скріплення британського ґарнізону в Суезі вияснюється в британських військових і політичних колах необхідністю оборони Суезу не так від евентуального єгипетського бунту, як радше від можливої зовнішньої загрози. Британське командування не має довір'я до боєздатности самої єгипетської армії, зокрема після неуспіхів тої армії в Палестинській війні, але англо-єгипетський конфлікт в Суезі міг би легко заохотити „інші сили" до використання „нагоди" та інтервенції в тому конфлікті. Теперішня акція британського уряду і командування в єгипетському конфлікті дала закордонним спостерігачам причину до твердження, що єгипетський уряд перерахувався британською податливістю в нафтовому конфлікті з Іраном та почав свою акцію в дуже недогідній для нього порі, настроюючи проти себе не тільки Британію, але й інші західні країни.

ЧЕРВОНІ ЗНОВУ ВІДТЯГАЮТЬ ПЕРЕГОВОРИ В КОРЕЇ

Токіо. — Аліянтські надії на негайне відновлення повних переговорів в справі перемир'я в Кореї після встановлення і підписання на конференції зв'язкових головних передумов відновлення цих переговорів, сьогодні ще не здійснилися, бо комуністи отягаються з ратифікацією тих передумов. Аліянтські і комуністичні зв'язкові підписали два дні тому спільний протокол відносно величини невтральної зони та сімох інших пунктів забезпечення тої невтральности і повні переговори мирових делеґацій мали відбутися безпосередньо після ратифікації тих постанов головними делеґаціями. Аліянтська делеґація ратифікувала їх негайно після повороту зв'язкових з конференції, про що й повідомлено червоне командування. Проте, від червоних ще не одержано відповіді ані щодо ратифікації, ані щодо часу відновлення переговорів. Теж в цій справі існують деякі суперечності, що могли б в обставинах ще дальше відтягати самі переговори. Діло в тому, що комуністи домагалися, щоби передумови переговорів були ратифіковані спільно на першій сесії повної конференції. Аліянти, натомість, побоюючись, що комуністи знову саботуватимуть наради другорядними справами, домагалися, щоби узгіднені зв'язковими передумови повторних нарад були ратифіковані поодинокими делеґаціями негайно та щоби вже на першій відновленій конференції можна було приступити до основної справи — передумов і постанов щодо самого перемир'я на фронті.

АЛІЯНТСЬКІ ВІЙСЬКА УВІЙШЛИ ДО КУМСОНҐ

Токіо. — Аліянтські танки увійшли вчора до ворожої фортеці і головного розподільного пункту на центрально-корейському фронті, до міста Кумсонґ, і впродовж чотирьох годин патролювали вулицями міста, намарно шукаючи ворога або очікуючи будь-якої протиакції з його боку. Виявилося, що червоні вивтікали з Кумсонґ, забираючи зі собою своє добро. Ще перед вступленням аліянтських танків до міста, аліянтська артилерія „на всякий випадок" відкрила на нього вогонь, що захопив і знищив вже тільки незначну кількість ворожого постачання, що теж вже було в дорозі з міста. Заки танки патролювали вулиці міста, аліянтські піхотні відділи очікували, готові до акції на випадок ворожого спротиву, на передмістях. Тільки з часом відізвалась ворожа артилерія, але вже з поза району міста з довколишніх гір. Тим самим, аліянти досягнули безпосередню мету свого „обмеженого наступу", виелімінувавши Кумсонґ, як важливий центр ворожого постачання і розподілу. На східному і західному секторах фронту приходило тільки до припадкової перестрілки між патрульними відділами. Можливості негайного відновлення мирових переговорів вплинули, правдоподібно, на те, що жадна з воюючих сторін не починала більшої акції на фронті. Тільки аліянтська авіяція не припиняла своїх інтенсивних бомбардувань воєнних об'єктів у ворожому запіллі. В двох зустрічах з ворожими боєвими літаками два ворожі турболітаки були збиті і два пошкоджені. Всі аліянтські літаки повернулися на свої бази.

ПРОСОВЄТСЬКА ПРОПАҐАНДА В ЄГИПТІ

Каїро. Від часу, як Британія і західні країни відкинули однобічне зірвання єгипетським урядом договорів в справі Суезу і Судану та як Британія почала конкретні заходи для оборони своїх договірних прав в тих районах, Єгипет почала заливати про-совєтська пропаґанда, скерована проти „західного імперіялізму". Перед в цій пропаґанді ведуть, звичайно, ліві газети, але за ними унисоном підтягають теж націоналістичні органи. Головним мотивом тої пропаґанди є домагання єгипетсько-совєтського договору приязні і взаємної оборони. Ліва газета „Гомгур Аль Мізрі", коментуючи останні події та акцію єгипетського уряду, твердить, що „уряд і нарід починають думати по тій самій лінії: коли міністерство закордонних справ серйозно перевірює можливості договору приязні і ненападу з Совєтським Союзом, народний рух теж підноситься в користь і за приспішення такого договору, не чекаючи на результат офіційальних переговорів, що припиняються рутиновими формальностями".

СТВОРЕНО КОМУНІСТИЧНИЙ „ОБ'ЄДНАНИЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ"

Відень. З поінформованих джерел з Чехословаччини повідомляють, що Совєтський Союз, для противаги європейському генеральному штабові під проводом ген. Айзенгавера, створив теж свій „об'єднаний генеральний штаб" в Східній Европі. Цей штаб очолює маршал Іван С. Конєв, совєтський заступник міністра війни та головний командант сухопутних збройних сил. Крім інших високих совєтських старшин, до цього штабу входять переважно міністри війни та шефи генеральних штабів сателітських країн: Чехословаччини, Румунії, Болгарії, Альбанії, Мадярщини, Польщі і Східної Німеччини. Останнього тижня в Карльсбаді в Чехословаччині мали відбутися наради того штабу, якими проводив Конєв, та в яких з чеського боку взяли участь міністер оборони А. Цепічка і шеф штабу ген. Прохазка. Східну Німеччину репрезентували на тих нарадах генерали: Вільгельм Цайссер, Вінсент Мюллер та ген. Гомез.

В СВІТІ

● **Шеф штабу Американської Армії,** ген. Лотон Колінс, приїхав на триденні відвідини до Індо-Китаю, щоб познайомитися з положенням на фронті та відбути наради з французькими командантами.

● **Дня 2-го листопада виїде** кораблем „Дженерал Мюір" з Бремен в Німеччині, чеський скиталець Олександер Ранезай, який замикає листу одного мільйона скитальців, переселених або репатрійованих досі Міжнародною Організацією для Втікачів (IPO).

● **Представники Атлантійського** Пакту підписали вчора в Лондоні відповідне доповнення до договору, на підставі якого спільні оборонні зобов'язання поширюються теж на турецько-совєтський кордон.

● **Совєтська преса,** коментуючи призначення ген. Кларка першим американським амбасадором у Ватикані, твердить, що з відкриттям цієї амбасади Злучені Держави думають створити свій новий шпигунський осередок в Европі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays bv the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3. N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City. N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕЛІГІЙНІ ПРИСТРАСТІ В ПОЛІТИЦІ

За кожним разом, коли уряд Злучених Держав опиниться в такому стані, що інтереси країни вимагають нав'язання дипломатичних стосунків з Ватиканом, доводиться йому боротись з дуже сильною опозицією. Так було в минулому, так є і сьогодні, коли президент Труман рішився вислати до Ватикану американським амбасадором ген. Марка В. Кларка. З опозицією стрінувся також і президент Рузвелт, хоча він не висилав амбасадора до Ватикану, а тільки свого особистого представника, єпископала М. Тейлора, і то в часі війни, коли така конечність була наглядна. Як відомо, Тейлор вив'язувався зі свого завдання якнайкраще, за що дістав потім загальне признання. Президент Труман, баптист і масон, уже півтора року тому важив справу висилки представника до Ватикану. Коли ж вкінці рішився на висилку ген. Кларка амбасадором, то тут певно заважили дуже сильні арґументи в-користь самої Америки. Заважили тут завдання, покладені вільним світом на цю країну, як провідника в змаганнях до світового миру і припинення комуністично-кремлівської аґресії. До того Ватикан є не тільки релігійний центр, але також держава в міжнародному розумінні. Територія цієї держави дуже мала, але мале є, наприклад, також і князівство Ліхтенштайн, до якого Злучені Держави висилають своїх послів. Хоч, коли йдеться про опозицію, то не територія тут заважує, а те, що Ватикан є осередком Католицької Церкви. Правда, піднімаються також поодинокі протестантські голоси, які вітають цей крок президента Трумана й вважають його розумним. Навіть конґресмен Френклин Д. Рузвелт мол., син бувшого президента, признається одверто в пресі, що він ще з Европи закликав президента Трумана відновити дипломатичні зв'язки з Ватиканом. Не зважаючи на те, президента засипано масою протестів. Так, як справи стоять сьогодні, Сенат мабуть не затвердить цього амбасадорства. Хоча призначати послів — це привілей президента, проте Конґрес може відмовити грошей на вдержування даного посольства, так, як це сталося в 1868 році з посольством Злучених Держав до Папської держави. Та й вибір генерала Кларка амбасадором завдає окремого клопоту, бо закон з 1870 року забороняє офіцерам займати цивільні посади в уряді. Також і тут треба б згоди обох палат Конґресу, щоб можна зробити виняток, а це ледве чи вдасться. Одначе Конґрес зійдеться на нову сесію щойно в січні. Тому невідомо, чи ген. Кларк міг би до цього часу сповняти в Ватикані обовв'язки американського амбасадора.

Поминаючи те все, найбільшою перепоною є опозиція протестанських Церков, які обстоюють, що амбасадорство до Ватикану порушує основний американський принцип, себто віддідлення церкви від держави. Вони вважають, що як не треба висилати амбасадора до Світової Ради Церков у Женеві, так не треба теж висилати його і до Ватикану. В поступку президента добачують деякі не тільки „не-американізм", але „політичні махінації", звернені на те, щоб з'єднати собі при наступних виборах голоси Ню Йорку. Дехто навіть домагається, щоб на випадок, коли амбасадорство при Ватикані вдержиться, римо-католицька ґієрархія зголосила себе в департаменті стейту „чужинецькими аґентами".

Вже з цього, що ми згадали, можна пізнати, що немає в Америці задовільних взаємовідносин між християнськими віровизнаннями, і то в час, коли в цілому світі ведеться боротьба на життя і смерть між релігією і комуністичним безбожництвом.

При кінці ще згадаємо, що комуністична італійська преса назвала евентуальне американське амбасадорство при Ватикані „центром шпигунства", зверненим проти таких „миролюбних країн", як Росія і сателіти, а також знаком, що війна наближається...

Едвард М. О'Коннор,
Член ДП Комісії, Вашинґтон.

ТРАГЕДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

(Доповідь, виголошена на Академії ЗУАДК в Метрополитен Опера Гавз у Филаделфії, 13-го жовтня 1951).

III.

З вибухом другої світової війни володарі з Кремля і сили Гітлера було одне — вони злучилися разом в спільній змові на завоювання всіх менших і слабших народів. Цей союз, очевидно, був скерований на поразку оборонців західньої культури і традицій. Було неминуче, що цей союз розпадеться та що оба ці міжнародні бандити почнуть битись самі між собою за захоплення всієї добичі. Націстична Німеччина вторгнулась до Сов. Союзу, а історія занотувала незвичайну і безприкладну швидкість, з якою німецькі армії підійшли — під ворота Москви і Ленінґраду та перейшли через Україну до Чорного моря і дальше. Непоінформовані маси Заходу мали враження. що націстичної воєнної машини не можна зупинити та що Совєтський Союз може бути завойований впродовж неймовірно короткого часу. Щойно в останніх днях війни ми довідалися про справжні причини того швидкого походу через простори Совєтського Союзу, що майже не натрапляв на спротив. Ми довідалися, що народи Совєтського Союзу, зокрема українці, початково гляділи на німецьких наїзників, як на своїх визвольників, — як на ще одну історичну нагоду здобути собі національну незалежність. Вони сподівалися, що матимуть нагоду взяти зброю в руки та цілком прогнати большевиків з України і що після війни вони вже потраплять якось відбудувати українську державу. Але тут їх обмануто; їхні надії розбилися об скали відчаю, коли націстичні завойовники почали відноситися до них як до меншевартісних, вважаючи їх майже за худобу. Коли український народ усвідомив собі, що його надії на незалежність є даремні, та що націстичні наїзники такі самі лихі, як комуністичні гнобителі, він обернув свою зброю проти нового окупанта. Тоді український повстанський рух був змушений воювати на два фронти, проти комуністів і проти націстів. Подібні обставини заіснували теж в інших совєтських республіках, зайнятих націстичними арміями.

Від закінчення другої світової війни встановлено один важливий факт, а саме: кремлівські володарі в першій стадії війни не мали піддержки народніх мас. Навпаки, там не було справжнього спротиву, аж доки німецькі сили не дійшли до воріт Москви і Сталінґраду. В тому часі народні маси вже були обурені застосуванням до них поведінки нацистів та почали боротьбу, не за рятування комунізму, але за свій власний рятунок. Тільки тоді Сталін мав можність проголосити „вітчизняну війну" війну, яка влила в нарід надію на кращі дні після війни.

Після закінчення другої світової війни українська нація попала в ще тяжчі руки комуністичного поневолення. Її ще більше відсепаровано від Західнього світу кількома новими захопленими державами, з яких Сталін створив „санітарний кордон". Можна б думати, що такі драстичні події призвели до повного заломання українського національного духа в Україні. Але ми знаємо, що так не сталося, бо ще навіть сьогодні рух спротиву в Україні є такого характеру і таких розмірів, що став причиною турбот володарів в Кремлі та заставив їх до нових нищівних програм в намаганнях зломити національний дух незалежности.

Трагічна історія України, — разом з її багатьма героїчними епопеями, відноситься до всіх поневолених народів, які перебувають в залізних оковах Кремля. Цю історію України ми оправдано можемо вважати символом і показником для зрозуміння інших народів, що творять численні республіки Совєтського Союзу. З цих історичних фактів ми можемо витягнути одну велику науку, а саме, що не-російські народи, які творять більшість населення Совєтського Союзу, є найслабшим пунктом в совєтських плянах на завоювання світу. — Вони є найслабшим пунктом, бо впродовж століть їх зневажувано і вони терпіли під російським імперіялізмом; вони не мають нічого спільного ані з давніми царями в Москві, ані з новими царями в Кремлі, і можна розраховувати, що вони, — як тільки трапиться нагода — спроможуться на героїчне зусилля, щоб скинути ярмо їхніх гнобителів. Це є найбільша слабість в плянах ворога цілого людського роду, і цю слабість треба пізнати та вповні використати. Ми мусимо бути виразні і рішучі в нашій піддержці універсального принципу самовизначення, і це наше становище ми мусимо подати до відома народам всіх тих поневолених країн. Якщо ми передамо це за залізну заслону і при цьому твердо стоятимемо, ми тим самим створимо великі можливості для відвернення війни та для встановлення справедливого миру і волі для всіх.

З цікавістю та великим вдоволенням я довідався про створення в Злучених Державах організації, відомої як заінкорпорований Фонд Вільної Росії. Це заохочуюча вістка, що деякі добрі американці пізнали змагання російського народу та плянують зробити щонебудь для привернення йому добре заслуженої волі від тиранії комунізму. З другого боку я був поважно стурбований, що ніхто не думає робити щонебудь для справи не-російських народів Совєтського Союзу, які творять більшість та які виразно становлять групу націй, що бажають волі і вольностей так само сильно, як будь-який інший народ. Наскільки мені відомо, досі не створено ще жадної американської організації, яка заступала б справу цих поневолених націй, або заохочувала їх вдержати при житті дух національної культури і незалежности та подбала б про практичні засоби, при допомозі яких можна б одного дня здійснити їхні надії на ліпше життя. Тому я оцим гарячо даю під ваш розгляд — та під розгляд всіх волелюбних американців — конечність створення організації, що була б відома як Американський Комітет для Визволення Не-Російських Народів Совєтського Союзу. Я переконаний, що коли американському народові будуть подані такі факти, як їх подано вам цього вечора, він радо підтримає такий вартісний і конечний почин. Якщо вияснитья, що така організація може у великій мірі причинитися до відвернення небезпеки, яка загрожує вільним людям в цілому світі, успіх такої організації буде запевнений.

Дух патріотів, що здійснив в цьому місті Филаделфії історичну Декларацію Незалежности, живе сьогодні в серцях і умах тих сьогоднішніх патріотів, що живуть в поневолених країнах. Надії і амбіції, прагнення і боротьба українських патріотів є такі самі, як їх мали американські Батьки Основоположники. Якщо ми бажаємо зберегти Богом дані вольності, які дісталися нам через застосування Декларації Незалежности, ми мусимо подбати, щоб їх здобули в найшвидше можливому часі, теж всі ті, що борються за такі самі принципи. Це є наша виразна історична місія. Ряди вільних людей мусять бути помножені багато разів, заки ми зможемо дійти до тої великої мети універсального миру, для яких ми тепер віддаємо наші цілосердечні зусилля. — Хай же Господь приспішить той щасливий день, коли всі люди будуть вільні та коли всі нації, створені на природному принципі самовизначення, — увійдуть в Світову Спільноту Націй, віддану постійному Мирові.

І. Я. Хамуляк.

До українсько-російських взаємин

У своїх розрахунках відносно совєтської проблематики, американці повинні відрізнювати два моменти: 1. Підготова до успішної оборони від нападу СССР та 2. Евентуальна окупація теренів, на яких тепер господарить Кремль. І коли в першому випадку, щоб з'єднати собі якнайбільше союзників, відповідальні американські кола змушені не раз іти на далекойдучі концесії, обіцянки, то в другому випадку військова окупація та її політичні дорадники бажали б якнайбільше свободи не лише для успішного адміністрування тими теренами, але й для того, щоб творити належні основи для порядку на тих теренах в поокупаційному періоді.

Маючи ті два моменти на увазі, можемо теж зрозуміти і труднощі, з якими доводиться зустрічатися відповідальним колам при монтуванні антибольшевицького фронту.

В першу чергу треба знати, що це люди різних національностей, що провадять боротьбу за визволення своїх народів і країн від російсько-большевицького панування і за створення вільних незалежних держав. В таких обставинах дійсною революційною програмою росіян повинна би бути: вільна і демократична Росія в її етнографічних землях та мирне співжиття і співпраця з усіми своїми близькими і дальшими сусідами, з Україною, Білорусєю країнами Прибалтики і т. п. Але, на жаль, ніякий росіянин ще в тому дусі не висловився ніде.

Натомість російські еміґранти мріють про збереження імперіялістичної Росії в теперішніх кордонах СССР і не визнають права інших народів, що входять в склад СССР, на їхнє незалежне державне життя. Їхні гасла „федерації" гасла про „право нації на самовизначення" — це добре відома підсовєтським народам дешева демагогія большевицької влади навіть з тією ж самою шаблоновою фразеологією.

Неросійські народи мають свої державні центри на еміґрації, що виявляють волю і прагнення своїх народів до визволення з ярма російської імперіялістичної держави. Тому не можна погодитися з твердженням В. Г. Чемберлена, що „жадна із організацій поза кордонами СССР не може претендувати авторитетно говорити за російський народ або такі народи СССР, як українці, кавказці, народи Центральної Азії". Якщо б п. Чемберлен сумнівався, чи конкретно та чи інша організація може говорити сама від імени всього народу України, то це інша справа, але якщо він думає, що вони усі разом не мають таких компетенцій, тоді такого ствердження вірним назвати не можна. За російський народ — російські організації говорити не можуть, бо вони не є його суттю, але народи поневолені Росією мають тут на еміґрації своїх представників, яких можна назвати і морально і формально речниками своїх народів, мало того, вони для своїх рідних в СССР є одинокими символами визволення з-під російської окупації.

Тому для встановлення справжнього миру в світі треба усунути найбільшу перешкоду для миру — російську імперію. Саме тільки перефарбування імперії з червоної на білу не забезпечить миру. Імперія повинна розвалитися і на її руїнах повинні створитися вільні національні держави. За прапорами Свободи підуть усі неросійські народи, мало того, за ними підуть і ті чесні росіяни, яких сьогодні російські еміґранти звуть „диваками", але завтра прозвуть їх великими синами свого народу, росіянами, які не лише хочуть заміни „комуністичної диктатури" на „білу" диктатуру Керенських, Мельгунових та Болдиревих, але хочуть усунення диктатури взагалі. З такими росіянами вже сьогодні стоять усі свободолюбні народи, з такими росіянами і українці та інші народи схочуть мирної співпраці.

Якщо ж Західній світ робитиме заходи для збереження тюрми народів, навіть призначивши сторожами її замість Сталіна російських еміґрантських діячів, то він поставить проти себе усі неросійські народи.

Іван Кедрин.

ЧОРНІ ДНІ АНГЛІЇ

До найбільш ексклюсивних, замкнених у своєму гурті і відмежованих від усіх інших громадських верств муром традиційних переказів і пересудів, була каста англійської аристократії, старої шляхти, що гордилась своїми титулами й жила на своїх замках, свідках слави лицарської давнини краю. Всі ці мури впали не тому, що демократичний дух опанував всі громадські шари Англії від низів до найвищих кіл із „сосайеті", але тому, що англійська шляхта — зубожіла. І сьогодні всі ті пишні замки, що були окутані леґендами, що їх можна було оглядати тільки з далекої віддалі, стали місцем зарібкування їхніх утитулованих панів. Всі прогулянки в Англії відбуваються нині до котрогось із пречисленних замків, — їх можна за малі гроші оглядати в середині, за гроші можна там і з'їсти та здебільша й переночувати. Швайцарська преса зазначує, як курйоз сучасної Англії, що в кулуарах палати лордів менше розмов чути на суто актуальні політичні теми, як про те, скільки „гостей" має котрийсь лорд і скільки він на цьому заробив...

Зубожіння недавньої провідної верстви Англії не прийшло в наслідок лише тих суспільних реформ, що їх перевів і переводить соціялістичний уряд. Це зубожіння приходило ступнево, разом із зубожінням цілої Англії, разом із знижуванням життьового рівня всіх її суспільних верств. Очевидно, консерватисти закидають лейбористам, що це вина соціялістичних експериментів із націоналізацією найважливіших галузей промисловости: вони вираховують, які великі суми ковтає роздутий бюрократичний апарат, що заступає приватну ініціятиву, механізує економіку країни та приносить не тільки занепад продукції, але й занепад духа, втолоченого в норми кермованого державою господарства. Економісти пояснюють, що крива лінія англійського добробуту заломилася і постійно, раз більше, то знову менше, ладає вниз; від першої світової війни. Бо Англія у ще більшій мірі, як Америка, виграла обидві світові війни на бойовищі, але програла їх у політиці й господарці. Пригадаймо нечувані в історії Англії дві події, що сталися недовго після Версальського миру: бунт в королівській воєнній фльоті через погані платні морякам і заломання вартости англійського фунта. Ситуація після другої світової війни не стала краща: прийшлося робити нову реформу валюти, потім рятував Англію плян Маршала, потім накручення американської воєнної продукції, врешті ощадности й ощадности для рятування платничо і торговельного балянсу. І тому англійське громадянство з головою поринало у внутрішніх проблемах, мало цікавлючись закордончими. Аж останні події примушують його таки присвячувати їм знову свою першу увагу: і теперішні парляментські вибори в Англії ідуть — всупереч попереднім — під закордонно-політичними, а не соціяльними й господарськими гаслами.

Кажуть, що коли зараз після закінчення війни переможець Вінстон Чорчил перепав при виборах (це сталося під час Берлінської конференції, яка завершувала Тегеранські і Ялтські гріхи Рузвелта, що за них досі платить людство, дарма, що Рузвелт не дожив вже і кінця війни), то по-філософськи потішав себе, що може й добре, що не буде грабарем великодержавницької потуги Англії. Коли б він дійсно таке сказав, то це вказувало б на його передбачливість, що настануть часи, що в них загибатиме великодержавницька потуга, здобута за часів Вікторії. Все ж, головним арґументом Чорчила і консерватистів в їх виборчій кампанії

(Докінчення на стор. 3-тій).

Ів Керницький.

ДЕРБИ В ЗАКАМАРКАХ*)

1)

Воно відома річ і цього завиперечувати не доведеться, що перший фінальний матч за футбольне мистецтво Реп'яхівського району між командами с. Димайміхи і с. Закамарки закінчився внічию 0:0.

То ж перед вирішальними відплатними змаганнями капітан команди с. Димайміхи, Кирило Вареницям, гаряче відкликався до совісти і чести димайміхівських спортсменів, кажучи:

— Друзі! Ви мусите рятувати добру славу і світлі спортові традиції села Димайміхів! Ви — городощі і надія нашого села. На вас задивлені очі всіх громадян, від грудної дитини до беззубої, сивої бабусі. Друзі! Ви мусите виграти ці вирішні змагання і здобути першенство округа; Приобіцяйте мені отут, покляніться кістками наших дідів і прадідів, що ви заграєте в цих змаганнях і з серцем.

— А може б так, про всякий випадок, взяти з собою в кишеню щось із тяжкої промисловости? — спитав, заклопотано, почухавши потилицю, правий о б о р о н е ц ь, Гриць Довбня.

Капітан команди, Кирило Варениця, рішуче потряс головою.

— Ні, друзі! Нічого в кишеню, за пазуху, а вже, тим більше, за халяву, ми брати не будемо! Минулися — забулися ті, сумної слави часи, коли то парубки з одного села вибиралися в друге обов'язково з баґнетами, боксерами, чи із залізними, скажемо штабами. Тії прокляті часи темряви та безкультурности не повернуться вже ніколи! Сьогодні, коли кується новий порядок на світі, ми і голіруч дамо собі раду, якщо цього вимагатимуть добра слава і світлі спортові традиції нашого села.

Ось так, підклавши як слід за драбини вареників із сметаною, в самий празник Чесного Хреста, репрезентативна одинадцятка села Димайміхів вирушила на відплатні змагання з селом Закамарки. Хлопці зразу попрацювали навпростець, лугами та сіножатями, щоб з'явитися на полі бою в приписану пору — точно в 2-й годині за старим, а в 3-тій за новим часом, а точніше — поки ще панотець розпічнуть в церкві Вечірню.

Идуть ото хлопці, перескакують комасаційні рівчаки, підспівують патріотичних пісень, аж тут, де приходить давня границя — річка впоперек собі плюскоче, не так річка, як потічок гаморитить собі поміж очеретами. А потічок оцей, дарма, що невеличкий, так сердитий і норосвистий, а вже не дай-біг дощу, повіддя, так вам усі містки і кладочки позмиває та у безвісті позаносить.

Поставали хлопці в тому місці, де споконвіку повинен би лежати місток, а з містка, очевидно ні сліду. Тільки жовті гриви-хвилі піняться, плесо каламутять. Задумались хлопці, задивились у воду, капітан команди, Кирило Варениця каже:

— Нічого, каже не вдієш: місток, каже, гарбуз його бабі горбатій, напевно вже під Одесу затаскало. Прийдеться нам, друзі, вбрід через річку лізти.

І подав команду:

— Струнко! Скидай штани!

Хлопці слухняно покидали штани, сорочки і що там ще в кого було, кожний змотав свої достатки в клуночок, несе отой клуночок понад головою, а сам по пояс бреде через річку, до того берега дрейфує. Так щасливо пробилися на той берег напад, поміч і оборона. А ззаду — один тільки Омелько Хрущик, воротар, остався. Иде оце останнім Омелько Хрущик, воротар, і несе в одній руці власні черевики, а в другій — м'яч, п'ятий нумер. Иде оце Омелько Хрущик, воротар, і чує, що нога йому на камені посковзнулась і що він невідмінно летить у воду. Летить оце Омелько Хрущик стрімголов у воду і знай міркує: котрою його в біса рукою вхопитись за берег? Чи тою, в якій тримає м'яч, п'ятий нумер, чи тою, що в ній несе черевики? А черевики в нього майже нові, підбиті ґумою з большевицького танка, щойно тиждень тому, як заміняв їх за мішок картоплі та мірку пшеничної муки. Отак роздумуючи, пускає Омелько Хрущик, м'яч п'ятий нумер, хапається за берег, берег обривається, а Омелько — бебех у воду!

Робиться, звичайно, маленьке замішання. Омелькові подають драбину, витягають його з води, Омелько чхає, випльовує намул і жабуриння і трохи не плаче:

—Тримайте, — кричить, — бальон! Бальон, каже, друзі, вода мені вихопила!

А м'яч отой, тимчасом, як поплив собі, так поплив... Ну, репрезентативна одинадцятка села Димайміхів, очолена капітаном Кирилом Вареницею, залишає свої манатки на березі та кидається навздогін за втікачем. Біжать ото хлопці підтюпцем, а кожний приблизно в такому наївно- роззброюючому вигляді, як його мати привела на світ. Біжать собі хлопці вздовж берега в такому, можна сказати, олімпійському одязі, брикають, мов жеребці, вигукують, хабиною м'яч дістають ,а тут їм назустріч — богомільні молодиці з Красної Пущі з відпусту вертаються.

Повстає знову невеличка метушня. Богомільні молодиці побачивши чортову спокусу, відхрещуються і щодуху завертають назад на відпуст. Хлопці, задивившись на молодиць, на смерть забули за м'яч. А м'яч отой, як поплив, як поплив, так і опинився за кільометрів може з півтори, аж біля заплотівського млина, до греблі причалив. Тут його, остаточно, хлопці спіймали та тріюмфально витягли з води.

Ну, та воно зрозуміло: поки репрезентативна одинадцятка села Димайміхів вернулася до своїх штанів та сорочок, поки хлопці одяглися, поки, співаючи патріотичних підпольних пісень, притюпали, нарешті, до Закамарків, то було вже грубо по 3-тій годині за новим, за старим, і за всякими іншими часами. Іншими словами димайміхівські с п о р т с м е н и припізнились небагацько — на дві години з гаком.

(Продовження буде).

*) Подія відбувається в 1911-12 рр.

УНРАДА В ОБОРОНІ ЗАХІДНЬО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

(Меморіял Державного Центру УНР до американського уряду) 2)

Польський уряд не визнавав українців офіційно за окремий національний колектив, якому належать культурні і політичні права і навіть відмовляв їм їх національну назву „у к р а ї н ц і". Він намагався атомізувати українську національну спільноту і штучно розділити українців на окремі „племена", яким давав самовільно різні назви: русини, лемки, бойки, гуцули, поліщуки, православні і таке інше. В деяких українських областях під Польщею українців записувано як „тутешніх". Навіть стародавню історичну назву Галичини польський уряд офіційно змінив на „Східню Малопольщу", щоб заперечити український характер цієї території.

За польського панування в Західній Україні польський уряд вів політику систематичного безоглядного винародовлювання українців. Це доба невпинних польських переслідувань, арештів, репресій і насильств та час перманентної боротьби між українським народом і польською державою.

Польський уряд доводив українське селянство до становища паріїв, не допускаючи його до купівлі землі у великих землевласників, і провадив колонізацію краю поляками. Українські робітники не могли собі знайти праці в державних польських підприємствах. Навіть в багатьох польських приватних підприємствах не приймали на працю українських робітників, якщо вони не змінили своєї української національности на польську.

Вступ українців на польську державну службу був до краю обмежений, а коли їх на ту службу приймали, то переводили їх на польську етнографічну територію. Той же польський режим знищив в Галичині українське шкільництво, що було за Австрії.

В цілій Польщі, за виїмком однієї хліборобської української школи, не мали українці ніяких професійних шкіл, удержуваних урядовим коштом. Одночасно польська влада ставила великі перешкоди для заснування приватних українських шкіл.

До високих шкіл приймала польська влада тільки обмежене число української молоді, а одночасно влада заборонами і репресіями не дозволяла українцям творити свої власні приватні українські високі школи. Український тайний Університет у Львові був заборонений і професори та студентство були виставлені на тяжкі репресії з польського боку (1922 р.). Тому українська академічна молодь мусіла студіювати в закордонних високих школах, зокрема в Чехословаччині, якої уряд дозволив українцям вступ до своїх високих шкіл і уможливив створити приватні українські високі школи, з урядовою допомогою ЧСР.

На північно-західніх землях, а зокрема на Холмщині й Підляшші, польський уряд повів релігійні переслідування. В 1938 році озброєні ватаги польських колоністів проходили селами Холмщини й Підляшшя і під охороною польської влади безкарно, руйнуючи майно і допускаючись фізичних насильств над православним населенням, терором приневолювали цілі українські громади, перейти з православія на католицьку віру, що рівнялось їх польонізації. В тім же часі в тих самих областях під натиском польського уряду знищено і спалено 115 православних церков. Проти цих насильств виступили в той час з протестами у своїх пастирських листах православний митрополит у Варшаві Діонісій та греко-католицький митрополит у Львові ґраф А. Шептицький. Відповідні документи, зібрані у тій справі українськими парляментаристами, є в архівах польського сойму і в українських наукових установах. Українських греко-католицьких священиків, які записували імене вірних у церковних книгах і документах в українській транскрипції, польська влада масово притягала до судової відповідальности, ніби за фальшування урядових документів, а суди накладали на них важкі кари ув'язнення та кари грошові.

На спротив українців польській шовіністичній політиці польський уряд відповідав, між іншим, так званими пацифікаціями, загально-відомими в культурному світі в рр. 1930 і 1938: по українських селах і містах в Галичині розїждали польські військові або поліційні частини, витягали м хат видатніших українських діячів і важко їх на очах громади побивали, не раз із смертним вислідом, руйнуючи при тому українське приватне майно і майно українських господарських та культурних установ. В році 1938 польський уряд заложив для українських політичних в'язнів концентраційний табор в Березі Картузькій.

Цей стан постійної боротьби між польською державою та українським народом значно ослаблював Польщу, та, між іншим, спричинився до її скорого упадку у війні 1939 р.

(Закінчення буде)

ВИШИВАНІ ВЕЧОРНИЦІ ОУЖ

Американські журнали повні образків і фотографій, що відтворюють костюми перших часів американської історії: піонери, офіцери обох армій в часі громадянської війни, жінки в широких спідницях і високих зачісках... Росіяни недавно влаштували в користь Толстовського фонду „Бал Анни Кареникої", на якому певно було трохи й наших земляків...

Коли б ми, українки, хотіли взятися до відновлення наших історичних одягів у різні часи, могли б ми дати багато такого, що було тоді спільним для всієї Европи — моди Франції, а багато й такого, що можна знайти хіба тільки у великих знавців: моди і одяги нашої козачої старшини, міщанства та вищого урядництва.

Але ми, українки, маємо більше, ніж це: ми маємо свій стиль у окрасах наших суконь, блюзок, костюмів. Цей стиль довгими нічними годинами виплекали і створили наші прабаби, а наші баби і мами зберегли його, витончили і пристосували до нашого звичайного міського строю.

Український народний стрій виріс і зріс на питоменному українській жінці прагненні краси. Чи для буденної праці, чи — тим більше — на свято наша жінка мусіла мати щось гарне, щось веселе, щоб „очі одбирало". Мабуть ніхто не працював так тяжко, як наша жінка на селі — і в полі і коло худоби, і коло дітей, і напрясти і попрати, і спекти — а проте вона мусіла, вона не могла обійтись без того, щоб не мати гарно вишиваної узорчастої, барвистої сорочки, плахти, очіпка, фартуха.

Наша інтелігенція бережно підібрала ці скарби народного мистецтва і уміло та старанно внесла їх у наше щоденне життя: вишивані подушки, обруси, блюзки, фіранки, що надавали незрівняного чару нашим хатам.

Тепер, на еміґрації, помічається часом серед наших жінок бажання нівелюватися, прирівнятися. Ми чи то забули, чи-то закинули кудись на дно скрині наш стиль, нашу своєрідність, красу нашої вишивки і елеґантську вишуканість її на вечеровому строї, блюзці, сукні.

Безперечно, це тільки тимчасова апатія, пасивність, вплив надто яскравих і різких барв оточення. Але не можна, щоб ця апатія і ця пасивність тривали надто довго! Треба прокинутись, зрушити, знайти знову самих себе і свій стиль.

Щоб зробити перший крок в цьому напрямі, Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки вирішило влаштувати **Вишивані Вечорниці,** що мають відбутися 1-го березня в **Бетговен Голл,** на 5-ій вулиці в Ню Йорку.

Називаємо це вечорницями, а не балем, щоб не ставити суворих вимог спеціяльно щодо балевих суконь: може бути блюзка і довга спідниця, може бути стилізована сукня, може бути й вечерова. Це перша спроба на новому терені повернутися до елеґантних і стилевих вечорів, що ними пишались колись наші міста. Це перший поштовх, легенький поштовх люблячої маминої руки до своїх доньок: ану, рухніться, згадайте мене, віддячте мені тим, чому я вас навчила, не шкодуючи ні своїх рук, ні очей, ні труду. Це — перший заклик до нашої еліти, до наших елеґанток і до нашої молоді — відтворюйте, витончуйте і покажіть в житті красу нашого мистецтва.

Першого березня в Бетговен Голл має відбутися вечірка, де смак і уміліcть, веселість і мистецтво, стиль і національність мають поєднатися в одне, щоб створити атмосферу позного і незатьмареного задоволення.

Першого березня має відбутися контест не на багаті строї, не на кількість витрачених грошей, а контест смаку, мистецтва і знання своєї культури, свого стилю.

Головна Управа ОУЖ.

ЗАЯВА

Шановний Пане Редакторе! Не відмовте помістити у Вашому шановному органі таку заяву:

Шість років Театр-Студія, переборюючи неймовірні труднощі, намагалася покласти підвалини під майбутній український театр на еміґрації і тим самим допомогти нашому суспільству виконати свою відповідальну місію за межами окупованої батьківщини.

З прикрістю і гірким болем мусимо признатись, що завдання, яке ми взяли на себе виявилось непосильним для нас. Керівні органи наших громадських установ і досі дотримуються того консервативно-провінціяльного погляду, що театр — це тільки розвагова інституція далеко не першої ваги і тому він може існувати, як прибуткове підприємство, залишене приватній ініціятиві.

Студія, на жаль, не зуміла підшукати переконливих арґументів нашій еміґраційній громаді — про вагу і потребу театру для українського культурного, духового і політичного росту. Вороги зуміли використати силу впливу театру і уміють використати його як засіб зокрема проти нас.

За останні два роки після приїзду до Америки усі інтенції і намагання Студії розбивались об льодову стіну байдужости. Тим часом, коли еміґраційна молодь після праці мала і має можливість та час для науки і тим самим дбати про свою будучність на новому континенті, їхні ровесники студійці щоденно до пізньої ночі віддавали ці дорогоцінні години на підготову себе для українського театру.

Остаточно переконавшись у безцільности цієї сизифової праці і не відважуючись надалі брати на себе відповідальність за майбутнє молоді, щоб не наражуватись на жаль до мене їхніх батьків, я, як керівник Театру-Студії, порадив їм включитись у загальний ритм еміґраційного життя.

З днем 16 жовтня 1951 р. Театр-Студія припинила своє існування, про що вважаю за свій обов'язок повідомити наших шановних глядачів і друзів.

Йосип Гірняк

ПОЛІТИЧНА ДИСКУСІЯ СЕРЕД Б. ВОЯКІВ-УКРАЇНЦІВ

Нюйоркський Відділ Об'єднання б. вояків-українців улаштував у суботу 6. жовтня ц. р. у спільній з Літ.-Мист. Клюбом домівці дискусійний вечір на суто політичну тему „Чи можна говорити з росіянами?" Відкриваючи його, голова Відділу, ген. шт. полк. О. Валіський пригадав, що „стратеґія є продовженням політики" і тому Відділ рішив започаткувати свій новий сезон вечором, присвяченим політичній тематиці. Головував і започаткував дискусію від Управи Відділу півгодинним вступним словом ред. І. Кедрин - Рудницький, не тримаючись строго заповідженої теми, а заторкуючи низку питань із проблематики взаємин між ворожими народами чи то їхніми верхівками, які стоять на взаємно суперечних становищах. Існуючий одностайний російський фронт у питанні неподільности Росії в її максимальних кордонах Сталіна чи „мінімальних" з 1939 року має проти себе одностайний український фронт, коли йдеться про принципи, оформульовані актами 22. січня. Ідеологія тривка, тактика плинка, в ідеології всі згідні, в тактиці можуть існувати різниці, тому вона дискусійна. Не признає дискусії тільки такий політичний радикалізм, який змішує ідеологічні принципи з засобами тактики, що має неґативні наслідки у внутрішньому громадському і житті назверх. Як на приклад хаотизування актуальних відносин через брак терену з'ясовування таких питань, прелеґент вказав на ґлорифікацію Гетьманщини Павла Скоропадського тим самим українським політичним табором, який є ніби найбільш принциповий у відношенні до росіян, дарма, що та Гетьманщина проголосила офіційно федерацію з Росією й активно піддержувала біло-російський рух. У дискусії забірали голос пп.: Красноніс, Дм. Галичин, Л. Мишуга, Гончаренко, Сухомлин, Самійленко, Паливода, Стахів, Фуркалівський, Калина-Лесюк, Зайців, Гончар і д-р Ріпецький. Дискутанти ствердили, що не існує в політиці питання „не говорити", але йдеться про те, 1. хто має говорити, 2. з ким, 3. коли, і 4. про що. Одноголосно стверджено, що єдине право говорити в імені України з представниками сусідніх народів має Національна Рада і її Вик. Орґан чи та установа (УКК), що діятиме у тісному порозумінні. Таксамо не було різниць думок у точці, що старі російські еміґранти з-перед 34-ох років, які перебувають ввесь той час в Америці, затративши навіть поняття про відносини в Сх. Европі, не є для українців партнерами, ані теперішній час не годиться для будь-яких політичних переговорів, ані теж переговори не можуть нарушувати нашого основного права до власної держави, яку ми мали і за неї воювали. Заторкнено завдання зв'язків та інформаційної служби, дотеперішні наслідки української роботи серед американців і масу інших подробиць із цілого комплексу цієї проблематики. Наприкінці прелеґент, роблячи резюме дискусії, яка тривала близько 4 години, ствердив надзвичайно високий рівень її — однаково змістом, як і культурною формою, та виправдував саме таку тему, вибрану для дискусії, фактом приявности близько ста осіб, між ними найповажніших активних діячів, які здебільша залишились до самого кінця. Учасники дійсно розходились із великим вдоволенням і цим документували безсумнівний успіх того інавґураційного вечора б. вояків-українців у Ню Йорку.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

МОВА СТАРІЄТЬСЯ

Підсовєтський поет Іван Вигран, довший час друкований в УССР, поет, якого навіть називано „обдарованим" в совєтській критичній літературі, цими днями отримав гостре зауваження, що він надто „закоханий у минувшину". Ю. Шовкопляс, спираючись на статтю „Правди" „Проти ідеологічних перекручень в літературі"; виявив, що Вигран „милується одвічними українськими краєвидами, мало приділюючи уваги „блискучій сучасності", до того ж уживає ще й застарілої мови. У віршах поета, — заявляє Шовкопляс, — читач натрапляє весь час на такі слова та вирази, як „чота", „товар", „криця", „позлітки", „цвічений моріг", „блаватне море" тощо, а в поемі, присвяченій показові совєтського села, старанно перелічує речі колишнього селянського вжитку, як от „каптар", „безмен", „коряк", „очіпок", форма для пасок, „клепало-калатало". Вирганові закидається: „Картини минулого написані ним яскраво, барвисто, впевненою рукою майстра, а сучасне постає перед ним у вигляді блідих одноманітних фотографій."

Про мову автор критичної статті каже: „Ми ні в якому разі не проти того, щоб совєтська література використовувала багатства народньої мови, надбані віками. Та чи може совєтська література досконало відобразити ті величезні економічні, політичні й культурні зміни, що сталися в нашій країні, нехтуючи змінами, що сталися за цей час в народній мові? Чи має право письменник уникати нових слів і виразів, що з'являються в розмовній мові трудових мас . . ."

(У. Думка).

ЧОРНІ ДНІ АНҐЛІЇ

(Закінчення зі сторони 2)

проти лейбористської більшости — є закид розкладу і занепаду могучости Анґлії. Нема ніякого сумніву, що в Ірані Анґлія зазнала страшної поразки: вповні легковаженому Іранові, що до нього ввесь анґлійський нарід і всі його уряди ставились звисока, як до псевдо-держави цілком в анґлійській „сфері впливів", вдалося в блискавично короткий час не тільки навести найбільшої матеріяльної втрати, яку вона, Анґлія, зазнала від непам'ятних часів, та позбавити найбільшого джерела нафти, але й так ударити по анґлійському престижеві, як цього не зробили навіть большевики, коли за революції ліквідували одного за другим білого російського генерала, субвенціонованого Анґлією. І цей упадок анґлійського престижу в міжнародньому світі є найтемніша пляма сучасної Анґлії. Анґлійська громадська думка ще не здає справи, що істотною причиною всіх її нещасть є анґлійське угодовство, є вигідництво й потурання доконаним фактам, спротив проти яких вимагав би енергії і зусилля. Розпочавши війну в обороні Польщі перед німецькими доконуваними фактами, Анґлія наче б вичерпала всю свою енергію і ввесь свій політичний характер у другій світовій війні. Вона сховала до кишені таку образу й визов, як трагедія піддержуваного нею генерала Михайловича в Югославії, — вона ради миру з Совєтами і вигоди відцуралась вірного їй польського лондонського уряду (мусимо бути справедливі: це був дійсно рідкий в історії світа випадок міжнародної нельояльности), вона визнала червоний уряд Китаю із страху й опортунізму, що це врятує її колонію Гонґконґ (яка наївність!), вона й нині більше огорнена страхом, щоб „Америка не втягнула її у війну", як переконанням, що світ західньої культури не може існувати поруч із світом східної варварії і що до зудару мусить прийти — в ім'я спасіння людства.

Опортунізм і вигідництво Анґлії, її уряду і всього широкого громадянства, були найкращою спонукою для Ірану повести таку рішучу й безкомпромісову політику, яка — хоч і підрізала фінансово сам Іран — похоронила престиж Анґлії на всьому Близькому і Середньому Сході та дала поштовх і Єгиптові і Іракові ліквідувати тамошні решткі колишнього анґлійського панування. І сьогодні Анґлія опинилась на трагічному роздоріжжі: перед загрозою вигнання з Суезу, Судану, Іраку, так, як дали викинути себе з Ірану. Скоритися цим фактом — це значить поховати своє великодержавництво, — знову ж рятувати свій престиж спротивом — це значить наражуватись на війну, що її анґлійці далі не хочуть. У 1945 році терезки з голосами анґлійських виборців перехилили у сторону лейбористів таки самі анґлійські вояки, які хотіли вертатися додому і боялися, що Чорчил заведе їх до нової війни з Совєтами. І сьогодні виборчі противники Чорчила лякають виборців, що Чорчил — це війна, сам же він запевняє, що тільки йому одному може вдатися „утривалити мир" у безпосередній розмові з Сталіном!

Чорних днів Анґлії не вирішать ніякі Об'єднані Нації, ані ніякі посередництва та нові компроміси. Їх вирішить зміна анґлійської громадської думки, анґлійських масових настроїв, що зайшли в сліпий кут безвладности і браку віри у себе і страху перед війною, настрої завжди трагічні для кожної нації.

РОЗГОРТАЄТЬСЯ РУХ ЗА КАНДИДАТУРУ АЙЗЕНГАВЕРА НА ПРЕЗИДЕНТА

Вашинґтон.— Серед республіканців розгортається стихійна кампанія за притягнення генерала Двайта Д. Айзенгавера в кандидати на вибір президента в наступному році. Його найближчі прихильники, які досі виступали тільки з проєктом спонукати Айзенгавера кандидувати, перейшли тепер до аґресивної тактики. У проводі такого руху стає тепер сенатор Джеймс Дофф з Пенсилвенії.

Іван Розгін...

НА МАРҐІНЕСІ НАШОГО ТВОРЧОГО КОНЦЕРТУ ГРИГОРІЯ КИТАСТОГО В ДІТРОЙТІ

28 жовтня ц. р. в Дітройті, в У. Н. Домі при Мартін стріт, відбудеться перший творчий концерт Григорія Китастого. Громадянство Дітройту й округи з нетерпінням чекає того дня, щоб мати знову нагоду слухати і відомі і зовсім нові композиції нашого шановного композитора Григорія Китастого. Оці свої міркування висловлюємо в зв'язку з майбутнім концертом, як скромну але щиро-сердечну подяку творцеві концерту за його дотеперішню працю.

Про Григорія Китастого уже багато написано українськими і чужинецькими музичними критиками в зв'язку з його тріюмфальними концертовими турне по Україні, Німеччині, Канаді і Америці. Григорія Китастого визнано за творця славної Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка, за надхненника її творчих і мистецьких успіхів і за талановитого композитора, новатора кобзарського мистецького співу. Ми хочемо сказати про Григорія Китастого саме як продовжувача і творця традицій Українських Кобзарів, як реформатора української бандури.

Григорій Китастий має високу музичну освіту і европейську сучасну мистецьку культуру. Крім того, він з ласки Божої — справжній український бандурист. Отже все це разом сприяло тому, що Григорій Китастий досконало вивчив бандуру, збагнув її можливості як народного інструмента і поставив собі за мету життя прислужитися рідному мистецтву через удосконалення кобзарського співу. Правда, на нашу ганьбу і сором, а на радість ворогів, він досі не здійснив свого пляну, бо розбиття капелі лягло тяжким каменем йому на серце, хоч не вбило і не згасило його творчих прагнень і задумів. Григорій Китастий зі своїми ближчими однодумцями продовжує творчу працю над збагаченням і звеличанням українського мистецького співу, української культури.

Ще на початку своєї музичної кар'єри, що тісно пов'язана з Капелею бандуристів ім. Шевченка, Григорій Китастий виявив свої мистецькі здібності, і не лише як мистецький керівник капелі, а й як композитор, що за традиціями українських кобзарів „оспівує", оформлює своїми музичними засобами важливі події минулого і теперішнього життя українського народу і кращі зразки сучасної поетичної творчости. З українськими поетами і письменниками у нього встановилася своєрідна творча кооперація, що в результаті дає добрі наслідки. Наприклад Марш Україна в наслідок співпраці з Ів. Багряним, а пісня про Америку з Гай-Головком.

Не зважаючи на несприятливі умовини для творчої праці (німецька каторга, кацет, скитання по таборах ДП, переселення до Америки і перші кроки тут на новій землі), Григорій Китастий не змарнував часу. Він зі своїм мистецьким колективом освоїв неперевершені зразки клясичного кобзарського репертуару (твори Хоткевича, народні думи, то що), і скомпонував низку музичних творів на вшанування історичних подій і осіб. В той спосіб сприяв звеличуванню цих подій і осіб серед українського і чужинецького загалу. До кращих зразків музичної творчости треба віднести: Думу про смерть С. Петлюри, Пісню про смерть Ю. Тютюнника, де відбито зимовий похід героїчної армії УНР, Пісню про Карпатських Січовиків, де відбито історичну подію, зрив визвольних змагань на Карпатській Україні в 1939 році, Марш Україна (слова Ів. Багряного), найбільш популярна маршова пісня, з якою уже маршували українські полки і маршуватимуть в майбутньому, йдучи в бій за волю і долю України.

Всі композиції Григорія Китастого вже увійшли в репертуар кращих українських хорів на еміґрації, а в майбутньому будуть популярними піснями нашої патріотичної молоді.

Дуже гарною новою композицією Григорія Китастого є Пісня про Америку (слова Гай Головка), фінальна пісня з театралізованого концерту на 14 конвенції Американсько-Української Молоді. Для цікавости подаємо повний текст пісні:

Я знаю країну, мій соколе-брате,
Що слава із неї у весь світ [пливе...
Це горда країна — Сполучені [Штати,
Де вільно, як пташка, людина [живе.

Там стигнуть — пишаються [сонячні грона
Великої волі крізь гомін століть..
І промінням ллються з землі [Вашинґтона
В країни, де чорна неволя стоїть.

Із гордого прапору стьожок-[сузір'я
Мир лине у світ до зажурених [хат...
Зіхлялий в борні, та не впалий [в зневір'я
Жде вільного брата закований [брат.

Все дужче яснів там Символ [Свободи,
Все дужче шаліє недолюдків [лють...
Та скоро зустрінуть повсталі [народи
Людей із-за моря, що волю несуть.

Ми певні, що ця пісня стане популярною не лише серед американців українського роду і новоприбулих українців, а й серед американців інших народностей, що заселяють тепер Америку, а яких колишні батьківщини знаходяться під залізною п'ятою російського большевизму.

Не вдаючись в фахову оцінку творчости Григорія Китастого можемо ствердити, що думи, пісні і марші Григорія Китастого збуджують у нас, як і всіх інших слухачів, душевне напруження, зароджують настрій, що єднає нас в одну родину, вселяє радість і гордість за нашу пісню, нашу музику, наше мистецтво, культуру, за наш нарід. І ми безконечно вдячні Григорієві Китастому за ці хвилини, в які ми забуваємо про буденне життя, а живемо найдорожчим минулим і майбутнім.

З чим же виступає Григорій Китастий в наступному концерті? Як нам відомо концерт буде поширений. Виступатимуть кращі солісти, квартет і хор. Будуть виконані, крім відомих композицій, також твори мало відомі і зовсім нові, пісні, романси і Дума про Кемптен (на слова Б. Коваля). Остання річ присвячена трагічним подіям в Европі, в зв'язку з примусовою репатріяцією в 1945 р. Між іншим дума написана для оркестри бандур, чи для симфонічної оркестри. Партію кобзаря виконуватиме соліст-бандурист, тенор.

Ми певні, що українське громадянство вшанує творчий концерт автора не лише своєю присутністю, а й заслуженою увагою і похвалою.

Українські організації Дітройту на чолі з Федерацією Американських Українських установ стейту Мішіґен створили спеціяльний комітет для сприяння переведенню концерту.

З сого боку бажаємо атору повного творчого успіху і дальшого поступу.

● РОЗШУКИ ●

ПАРАСКУ ІВАНИКОВИЧ, яка була в Erlangeni, а останньо в Мінхені на Frajmani, пошукує
ПУГОЛЬ СТЕФАНІЯ,
760 Goyeau St., Windsor, Ont., Canada
Хто знає про неї, прошу подати на повищу адресу.

ОЛЕКСАНДЕР БУРЛАК пошукує свого сина, **Семена (Петра) Бурлака,** який 18. 3. 45. р. був у Німеччині. Прошу зголоситися на таку адресу:
105-10 Princeton St., Jamaica, N. Y.
Проситься закордонні часописи о передрук.

МИХАЙЛА БІЛЕЦЬКОГО, с. Василя і Катерини Колешник, з села Деревна, пов. Жовква, Галичина, пошукує тета **Марія Федик,** з дому Колешник. Вістку подати на адресу:
Mr. Peter Fedyk, 150 N. 10th Street, Brooklyn 11, N. Y.

ПОДЯКА

Складаємо найщирішу подяку Всеч. Отцям: о. парохові **Волянському і о. Лонкевичеві** за поминальне Богослуження та відпровадження тлінних останків на кладовище нашого найдорожчого брата і шваґра **РОМАНА КОХАНОВИЧА,** помершого траґічною смертю дня 26. вересня 1951 р. у Рачестері, Н. Й.

Зокрема дякуємо Вп. панству **Шутрам** за їхнє щиро-братерське відношення до нас, прибитих смутком. Рівнож дякуємо приятелям, знайомим й всім тим, які віддали останню услугу Покійному.

Горем прибиті

Сестра і Шваґер.

ЗАМІСТЬ ВІНКА

на могилу бл. п. **М. Павелка** зложили пожертву в сумі $20 на Народний Фонд слідуючі родини: Фенчинські, Сельські і Задорецький.

ДОПОВІДЬ ПРО МОДЕРНУ АМЕРИКАНСЬКУ ПОЕЗІЮ В. Л.-М. КЛЮБІ

Ню Йорк. — На найближчому вечорі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, в п'ятницю 26-го жовтня, Остап Тарнавський виголосить доповідь про „Модерну американську поезію". Доповідь відбудеться в приміщеннях Клюбу при 149 2-га евеню, в год. 7:30 вечорі.

„ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС"!

НАШ КУЛЬТУРНИЙ РЕФЕРЕНДУМ

Проголошуємо дальшу листу тих, які своїм замовленням на новий суспільний тижневик літератури, мистецтва і культури, що має появлятися як недільне видання „Свободи" від початку наступного року, виявили своє бажання піддержати наш суспільний культурний проґрес.

Листа ч. 2.

Качмар К.
Калинович І.
Калитчук Ф.
Каранець О.
о. Каськів В. А.
Касіян Т.
Кедринський О.
Кіндрачук М.
Кіс Павло
Клапіщак В.
Кохан М.
Комарянський І.
Комаринський Т.
Коровицький І.
Кошельняк Юрій
Косар В.
Котик Надія
Котис Б.
Котис Мирослав
Ковальчук Михайло
Кравс Стефан
Кравс Володимир
Кравчук Павло
Кравець Микола
Крохмалюк Роман
Кудрик Олег
Кулиняк Іван
Куропась С.
Курилас С.
Курилів С.
Кутко·Ігнатій
Кузьма Орест
Кузьмович Н., д-р
Кваснюк Ярослав
Китастий Григорій
Кивелюк Володимир
Лакуста Іван
Лесюк Марія
Леськів Михайло
Левицький Роман
Ліщинський Осип
Лівчанин Іван
Луців Славомир
Лушпинський Мирон
Лимаренко Данило
Лизун Василь
Маділинський Омелян
Мацук Василь
Мак Петро
Макарушка Ярослав, д-р
Манченко Іван
Мартинюк Франц
Маселко Роман
Масенко Стефан
Мословський Мирон
Медвецький Осип
Медицький Семен
Мельничук Василь
Міхняк Богдан
Могилин П.
Мовлайко Андрій
Мудрий Михайло
Михалович Володимир
Нанасий Юліян
Несторович Роман, д-р
Олесницький Роман
Олійник Дмитро
Омельченко Андрій
Оренчук Володимир
Остапюк Богдан
Овчаренко Марія
Палащук Василь
Палій Микола, проф.
Паращак П.
Пастернак Ярослав, д-р
Пастушин Володимир
Пастушенко Мирослав
Петренко Д.
Петрунів Стефанія
Пігут Володимир
Погорецький Ярослав
Поліщук Василь
Порфірій Дрейд
Проценко Н.
Процків Сильвестер
Прибила Володимир
Присташ Михайло
Разумов Віра
Різник Василь
Рогожа Роман
Розгін Іван, Д-р
Рудник Зенон
Салдит Михайло
Салик Стефан
Сарапук Петро
Савчук П.
Савчак Юліян
Савчак Лідія
Шафран Евген
Шкурко Іван
Семчук Касіян
Семянчук Е.
Сенків Павло
Шайдевич І.
Шандрушкевич О.
Шавяк Ярослав
Шевченко Володимир
Шморгун Л.
Шнурко Григорій
Шумило Л.
Сіноватий І.
Сірий І.
Скляренко І.
Скольбик Петро
Смішкевич Осип
Соневицький Юліян
Сорочинський Стефан
Сороковський О.
Спрінґер Ф.
Станґрет В.
Стецура Осип
Стецишин Андрій
Стефанович Володимир
Котик-Степанович Остап
Сточанський Антоній
Струк Яків
Стислович М.
Сухорський Михайло
Сушко Михайло
Свищук Юрій
Сидоренко Федір
Сидоренко Люба
Сидоренко Макар
Сидорович Юрій
Сивий Микола
Шебякін О.
Татарів Ігор
Теодорович Юрій
Теслюк Іван
Трембовецький А.
Тур Лев
Удовиченко Михайло
о. Угорчак М.
Варчак І.
Варвара Володимир
Вавришин Богдан
Вербяний Іван
Вільчинський Василь
Вовк Анатоль
Врецьона В., Д-р
Винник Іван
Яворівський Володимир
Заблоцький Іван
Заблоцький Павло
Захарків Н.
Запаранюк Володимир
Завадович Роман
Заваликут Іван
Здан Михайло
Жуківський Григорій
Бах Стефанія
Бачинський Леонід
Бадинський Осип
Байбарак Василь
Баґан Андрій
Баран Іван
Баран Михайло
Баранік Іван
Баранник Андрій
Білак Дмитро
Білон Клявдія
Білоус Іван
Білозор Наталія, д-р
Білинський О.
Білинський Евген
Біронт Леон
Бішко Евген
Бобик Іван
Бородієвич Филипина
Бойко Юрій
Бронецька Зінаїда
Брунець Михайло
Бучацька Олена
Бурава Михайло
Буртик Василь
Бурило Іван
Биковський Л.
Харамбура Іван
Хомін Демко
Чировська Марія
Цогла Теодор
Цибрівський Юрій
Цимбаліст Василь
Черевко Володимир
Черник Алексій
Чмола Ігор
Чорній Теодор
Чичик Петро
о. Стан. Дашо
Дяків Роман

ОПЕРА МАЗЕПА В НЮ ЙОРКУ І ФИЛАДЕЛФІЇ.

У вівторок, 6. листопада і пятницю, 9. листопада, українське громадянство в Ню Йорку-Филаделфії й околиці матиме змогу послухати відому оперу Мазепа, музика Чайковського (в українській перерібці й у виведенні українських мистецьких сил.

Ставить оперу Мазепа Український Театр Опери й Балету в Америці, У виведенні опери братиме участь симф. оркестра. Дириґуватиме М. Фивейський. Хормейстер Ю. Оранський та балет під проводом Д. Чутри. У виставі братимуть участь такі артисти: Лев Рейнарович, Микола Чалий, Т. Березівська, І. Лаврів, І. Гош, І. Самокишин.

Опера Мазепа буде виведена у великих Театральних Салях в Ню Йорку, Carnegie Hall, і Филаделфії, Academy of Music.

ЗМІНА НА СТАНОВИЩІ РЕДАКТОРА ЩОДЕННИКА „АМЕРИКА"

Филаделфія, 19 жовтня. — У виданні щоденника „Америка" з п'ятниці 19 жовтня появилася оповістка гол. уряду „Провидіння", як видавця цього часопису, про уступлення гол. редактора Богдана Катамая у листі з датою 8 жовтня. Лист, адресований до гол. предсідника, такого змісту: „З важних особистих причин прошу ласкаво Головний Уряд „Провидіння" звільнити мене з обов'язків головного редактора „Америки". З глибокою до Вас пошаною — Богдан Катамай". Під листом подана відповідь: „Головний Уряд „Провидіння" повідомляє оцим, що прохання п. Богдана Катамая приймає. За Гол. Уряд „Провидіння": о. В. Білинський, Гол. Предс.".

● **Помер Алберт Рорер, піонір в розвитку електрики в Америці,** проживши 95 років. Він відвідав в 1876 р. виставу в Филаделфії, де вперше побачив електричну лямпу, виставлену Едісоном і від тоді зацікавився електричною силою. Перед смертю працював як інженер в Дженерал Електрик в Скенектеді, Н. Й.

● **Совєтське командування** мало евакувати свої окупаційні війська з південної частини своєї окупаційної зони в Австрії, щоб виключити можливість прикордонних інцидентів з Югославією.

● **Фільм про працю серця,** знятий у нутрі пса, висвітлено в шпиталі в Бронксі. На ньому показано, як ревматичні болі впливають на ушкодження серцевих клапанів і тому прискорюють смерть.

ТАРЗАН, ч. 2702. Сила проти сили й зручности

OF THE CLEARING TARZAN SCREAMED HIS WARNING.
BEAST LOOKED UP FROM ITS PREY AND SAW
BOUNDING TOWARD HIM.

WITH A CRY OF RAGE, THE BEAST TOSSED D'ARNOT ASIDE AND TURNED TO FACE THIS TARMANGANI WHO THREATENED TO INTERRUPT HIS KILL.

AVOIDING THE BRUTE'S CHARGE, TARZAN LEAPED TO ITS BACK. HIS LEGS GRIPPED THE HAIRY TORSO WHILE HIS ARMS CAUGHT THE BULLET HEAD IN A HALF-NELSON.

З краю прогалини Тарзан видав заклик остороги. На це звір-велит, подібний до людини, поглянув угору від своєї жертви і побачив малпочоловіка, що гнався до нього.

З окликом люті звір відкинув Д'Арнота і звернувся до того тармаґані, який загрожував недопустити до вбивства.

Виминаючи зустрічі з диким, Тарзан скочив на його хребет. Його ноги охопили поросле волоссям торзо, а його рамена обняли кулисту голову в стилі пів-нелсона.